

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Групи 4Т_Т
ТС
ТД
Т

ЗАТВЕРДЖУЮ

проректор з НІПР

професор _____ Клець Д.М.
“ ____ ” _____ 2018 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни	<u>Основи охорони праці</u> (назва навчальної дисципліни згідно освітньої програми)
підготовки	<u>бакалаврів</u> (назва освітньо-кваліфікаційного рівня)
в галузі знань	<u>0701 “Транспорт і транспортна інфраструктура”</u> (шифр і назва галузі знань)
спеціальності	<u>6.07010102 Організація перевезень і управління на транспорті;</u> (шифр і назва спеціальності)
за освітньою програмою	<u>«Транспортні технології на автомобільному транспорті»</u> (назва освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми)
мова навчання	<u>державна</u> (мова, на якій проводиться навчання за робочою програмою)

2018 рік

1. Мета вивчення навчальної дисципліни полягає у формуванні у майбутніх спеціалістів умінь та компетенцій для забезпечення ефективного управління охороною праці та поліпшення умов праці з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду, а також в усвідомленні нерозривної єдності успішної професійної діяльності з обов'язковим дотриманням усіх вимог безпеки праці у конкретній галузі.

2. Передумови для вивчення дисципліни: «Основи охорони праці» (ОПП) є дисципліною, якій передують вивчення дисциплін – «Фізика», «Хімія», «Вища математика».

3. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна (дистанційна) форма навчання
Кількість кредитів - 2,5 Кількість годин - 75	вибіркове	
Семестр викладання дисципліни	7	
Вид контролю:	Екзамен	
Розподіл часу:		
- лекції (годин)	16	
- лабораторні роботи (годин)	16	
- практичні заняття (годин)		
- самостійна робота студентів (годин)	13	
- курсовий проект (годин)		
- курсова робота (годин)		
- розрахунково-графічна робота (контрольна робота)		
- підготовка та складання екзамену (годин)	30	

4. Очікувані результати навчання з дисципліни. По завершенні вивчення дисципліни студенти повинні:

знати:

- порядок проведення розслідування нещасних випадків, аварій та професійних захворювань;
- основні заходи щодо усунення причин нещасних випадків, з ліквідації наслідків аварій на виробництві.
- основні регламентуючі документи і закони з охорони праці;
- методи і засоби вимірювання параметрів що характеризують вимоги праці на робочому місці;
- мікроклімат та його вплив на організм людини;
- основні правила першої допомоги при отруєннях;
- методи контролю повітря робочої зони і вимоги до них;
- заходи та засоби поліпшення стану виробничого середовища за фактором

хімічного складу повітря робочої зони;

- класифікація вентиляційних систем та їх призначення, схеми вентиляції;
- види виробничого освітлення, його значення;
- вимоги санітарних норм до виробничого освітлення;
- параметри звукового поля - звуковий тиск, сила звуку, частота, рівні сили звуку і рівні звуку;
- межі сприймання шумів органами слуху людини;
- дія шуму на організм людини;
- класифікація методів захисту від шуму;
- види вібрацій, їх параметри та вплив на організм людини;
- нормування вібрацій та загальні методи захисту;
- вплив електромагнітних полів на людину, методи захисту від електромагнітних полів;
- види і джерела іонізуючих випромінювань;
- соматичні та генетичні наслідки радіаційного опромінення;
- гігієнічне нормування радіаційного опромінення;
- поглинута та еквівалентна дози, одиниці виміру, зв'язок;
- загальні заходи і засоби захисту від іонізуючих випромінювань;
- заходи та засоби поліпшення стану виробничого середовища за фактором електробезпеки;
- заходи і засоби системи попередження пожеж ;
- заходи і засоби системи протипожежного захисту промислових об'єктів;
- складові системи організаційних протипожежних заходів у галузі.

вміти:

– використовувати засоби захисту людини від шкідливих виробничих факторів;

– розробити технічні рішення, щодо поліпшення стану виробничого середовища за факторами хімічного складу повітря робочої зони;

– розробити технічні рішення, щодо поліпшення стану виробничого середовища за факторами радіаційної безпеки робочої зони;

– оказувати першу допомогу людині, що вражена токсичними хімічними речовинами;

– оказувати першу допомогу людині, що вражена електрострумом;

– аналізувати вимоги виробничої діяльності, порівнювати фактичний стан вимог праці з вимогами нормативних документів;

– обґрунтувати раціональні методи нормалізації умов праці в конкретній виробничій ситуації;

– провести інструктажі на робочому місці з питань захисту від шкідливих факторів.

5. Критерії оцінювання результатів навчання. Критерієм успішності вивчення студентом дисципліни та проходження підсумкового оцінювання є досягнення ним мінімального рівня оцінки за кожним запланованим результатом навчання, якій дорівнює 60 балів за ЄКТС.

Підсумкова оцінка по дисципліні визначається додаванням загальної суми балів по поточному контролю до результату підсумковому (екзаменаційному) контролю.

Поточний контроль (0-40 балів).

Оцінка рівня практичної підготовки (0-40 балів):

- опитування, тестування (0-10 балів);
- рівня знань при захисті практичних (лабораторних) робіт (0-10 балів);
- своєчасності виконання і захисту практичних (лабораторних) робіт (0-10 балів);
- відвідування (0-10 балів).

Складова підсумкової оцінки	Бали			
	9-10	6-8	4-7	0-3
Опитування, тестування	Відповідь на питання повна, конкретна, містить визначення термінів, класифікацію	Відповідь містить не повне визначення термінів, класифікацію	Відповідь містить визначення основних термінів за допомогою викладача	Наведено невірну відповідь, нерозкрито суть питання
Рівень знань при захисті лабораторних робіт	Студент надає відповідь щодо методики вирішення, вірно представлено розрахунки та повноту висновків	Студент надає відповідь щодо методики вирішення, у розрахунках присутні незначні помилки або неточності, висновки представлено не повністю	Студент передає загальний сенс щодо методики вирішення, у розрахунках є суттєві помилки або неточності, висновки представлено не повністю	Студент не може передати загальний сенс роботи, у розрахунках є суттєві помилки або неточності, висновків не наведено
Своєчасність виконання і захисту лабораторних робіт	Студент захищає роботу на тому ж тижні, коли вона почалася	Студент захищає роботу протягом наступного тижня, після її початку	Студент захищає роботу протягом місяця, коли вона почалася	Студент захищає роботу перед підсумковим контролем
Відвідування	Студент відвідував більше 90% занять	Студент відвідував від 75% до 90% занять	Студент відвідував від 50% до 75% занять	Студент відвідував менше 50% занять

Підсумковий (екзаменаційний) контроль (0-60 балів).

Кожен варіант білету на екзамені містить три професійно-орієнтованих питання. Критерії наведено в таблиці.

Номер питання, задача	Бали			
	«48-60»	«33-47»	«18-32»	«0-17»
1. 2.	Відповідь на питання повна, конкретна, містить визначення термінів, класифікацію, основну і додаткову літературу; студент засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, виявив творчі здібності в розумінні і використанні навчально-методичного матеріалу	Відповідь містить визначення термінів, класифікацію, основну літературу; студент показав систематичний характер знань з дисципліни і здатний до їх самостійного поповнення і оновлення в ході подальшої навчальної роботи і професійної діяльності	Відповідь містить визначення основних термінів; студент допустив помилки у відповіді, але володіє необхідними знаннями для їх усунення під керівництвом викладача	Наведені невірні відповіді, нерозкрита суть питання; студент не може продовжити навчання або приступити до професійної діяльності після закінчення вузу без додаткових занять з відповідної дисципліни
3. Задача, тест	Задача вирішена правильно, наведено методику вирішення і розрахунки	Наведено методику вирішення і розрахунки, але присутні незначні помилки або неточності, які вплинули на кінцевий результат	Хід вирішення задачі правильний, але є суттєві неточності, які вплинули на кінцевий результат	Задача вирішена невірно або не вирішена зовсім

6. Засоби діагностики результатів навчання. Оцінка якості засвоєння навчальної дисципліни «Основи охорони праці» включає поточний контроль успішності та складання підсумкового екзамену. Поточний контроль здійснюється на кожному занятті.

Підсумковий контроль за дисципліну проводиться у вигляді іспиту.

7. Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять

Назва теми лекційного матеріалу	Кількість годин		Назва тем ПР, ЛР, СЗ, СРС	Кількість годин		Літ-ра
	очна	заочна		очна	заочна	
1	2	3	4	5	6	7
Семестр 8						
Тема 1. Правові та організаційні основи охорони праці. Законодавство України про охорону праці. Закон України «Про охорону праці». Розслідування, нещасних випадків, професійних захворювань і аварій.	2		ЛР1. «Положення про розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на підприємствах, в установах і організаціях». Нещасні випадки, що підлягають розслідуванню згідно з Положенням.	2		1-10,11
Тема 2. Вентиляція виробничих приміщень. Загальні заходи та засоби попередження забруднення повітряного середовища на виробництві. Використання засобів індивідуального захисту.	2		ЛР2. Дослідження параметрів мікроклімату робочої зони та оцінка щодо відповідності їх нормативним значенням Вивчення зв'язків та змін у нормативно-правовому колі стандартизації. СР1. Фізико – хімічні принципи побудови сучасних повітряних фільтрів.	2 2		1-10,12
Тема 3. Виробнича пил та отруйні речовини. Гранично допустимі концентрації пилу у повітрі. Загальні та індивідуальні засоби захисту від пилу.	2		ЛР3. Порядок користування та основні складові промислових протигазів. СР2. Дослідження ефективності природного і штучного освітлення виробничих приміщень	2 2		1-10,13
Тема 4. Іонізуючі випромінювання. Вплив іонізуючих випромінювань на організм людини.	2		ЛР4. Методи контролю радіаційного фону. СР3. Засоби захисту від радіації. Заходи та засоби індивідуального і колективного захисту.	2 2		1-10,14

Тема 5. Електробезпека. Дія електричного струму на людину. Способи захисту людини від ураження електричним струмом.	2		ЛР5. Способи захисту людини від ураження електричним струмом. СР4. Надання першої допомоги при ураженні електричним струмом.	2 2		1-10,15
Тема 6. Шум. Параметри звукового поля. Методи та засоби колективного та індивідуального захисту від шуму, шляхи їх реалізації.	2		ЛР6. Дослідження параметрів шуму та методів шумозахисту. СР5. Інструктажі з питань охорони праці. Види інструктажів. Порядок проведення інструктажів для працівників.	2 2		1-10,16,17
Тема 7. Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах. Типи пожеж. Організаційні та технічні протипожежні заходи.	2		ЛР7. Дослідження пожежонебезпечних властивостей речовин та матеріалів. СР1. Засоби пожежогасіння. Протипожежний режим підприємства.	2 2		1-10,18,19
Тема 8. Електромагнітні поля та випромінювання радіочастотного діапазону. Джерела і класифікація електромагнітних випромінювань. Характеристики полів і випромінювань. Механізм їх дії на людину.	2		ЛР8. Захист від електромагнітних випромінювань і полів. СР7. Нормування електромагнітних випромінювань. Гігієнічне нормування вібрацій. Методи контролю параметрів вібрацій.	2 1		1-10,20-22
Усього за семестр	16		Лабораторні	16		
			Самостійна робота	13		
			Підготовка та складання екзамену	30		
УСЬОГО	16			59		75

8. Орієнтовна тематика індивідуальних або групових занять. «Положення про розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на підприємствах, в установах і організаціях». Нещасні випадки, що підлягають розслідуванню згідно з Положенням.

9. Форми поточного та підсумкового контролю. Поточний контроль здійснюється у формі усних та письмових опитувань, тестування, практичних завдань. Підсумковий контроль здійснюється у вигляді іспиту.

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення. Необхідним обладнанням є персональні комп'ютери з програмним забезпеченням: MATLAB, MS Word, MS Excel, STATISTICA.

11. Рекомендовані джерела інформації

1. Базова

1. Основи охорони праці та безпека життєдіяльності: довідник / Авт. кол.: О. В. Полярус, О.В.Третяков, С. В. Мінка, О. І. Богатов. – Х.: ХНАДУ, 2014. – 404 с.

2. Цивільний захист та безпека життєдіяльності: довідник / О. В. Полярус, С. В. Мінка, О. І. Богатов. – Харків: ХНАДУ, 2017. – 396 с.

3. Основи охорони праці та екологічна безпека : довідник / [авт. кол.: О. В. Полярус, Є. А. Подольська, С. В. Мінка та ін.] ; Нар. укр. акад., [каф. філос. та гуманітар. дисциплін]. – Харків : Вид-во НУА, 2013. – 432 с.

4. Екологічна та радіаційна безпека : довідник / О. В. Полярус, Є. А. Подольська, С. В. Мінка, О. І. Богатов, Т. В. Подольська, І. В. Шляхова. – Х. : ХНАДУ, 2012. – 288 с.

5. Про охорону праці : Закон України від 14.10.1992 № 2694-ХІІ [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2694-12>.

6. ДСТУ 2293-99 «Охорона праці. Терміни та визначення основних понять». від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності».

7. Запорожець О.І., Протоєрейський О.С., Франчук Г.М., Боровик І. М. Основи охорони праці. Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 264 с.

8. Постанова Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2011 р. № 1232 «Деякі питання розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві»

9. Жидецкий В. Ц. Основы охраны труда : учеб. / Жидецкий В. Ц., Джигирей В. С., Мельников А. В. – 2-е изд., доп. – Львов : Афиша, 2000. – 351 с.

10. Крайнюк Е.В. Практикум по охране труда: Учебное пособие (с использованием компьютерных программ) / Крайнюк Е.В., Богатов О.И., Буц Ю.В., Каслин Н.Д.– Харьков.: ХНАДУ, 2018.– 160 с.

2. Допоміжна

10. ДСТУ 1.1:2015 Національна стандартизація. Стандартизація та суміжні види діяльності. Словник термінів

11. ДСТУ 1.2:2015 Національна стандартизація. Правила проведення робіт з національної стандартизації

12. ДСТУ 1.7:2015 Національна стандартизація. Правила та методи прийняття міжнародних і регіональних нормативних

13. ДСТУ ISO 9000:2007 Системи управління якістю. Основні положення та словник термінів

14. ДСТУ ISO 9001:2009 Системи управління якістю. Вимоги

15. ДСТУ OHSAS 18001:2010. Системи управління гігієною та безпекою праці
16. ДСТУ OHSAS 18002:2015 Системи управління гігієною та безпекою праці. Основні принципи виконання вимог OHSAS 18001
17. ДСТУ ISO 10012:2005 Системи керування вимірюванням. Вимоги до процесів вимірювання та вимірювального обладнання
18. ДСТУ ISO 22000:2007 Системи управління безпечністю харчових продуктів. Вимоги до будь-яких організацій харчового ланцюга
19. ДСТУ EN ISO/IEC 17021-1:2015 Оцінка відповідності. Вимоги до органів, які здійснюють аудит і сертифікацію систем управління. Частина 1. Вимоги
20. ДСТУ EN ISO/IEC 17024:2015 Оцінка відповідності. Загальні вимоги до органів, що проводять сертифікацію персоналу
21. ДСТУ EN ISO/IEC 17067:2014 Оцінка відповідності. Основні положення сертифікації продукції та керівні вказівки щодо схем сертифікації продукції.

3. Інформаційні ресурси

22. <http://www.dnopr.kiev.ua> - Офіційний сайт Держгірпромнагляду.
23. <http://www.mns.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства надзвичайних ситуацій України.
24. <http://portal.rada.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
25. <http://base.safework.ru/iloenc> - Енциклопедия по охране и безопасности труда МОТ.
26. <http://base.safework.ru/safework> - Библиотека безопасного труда МОТ.

Розроблено та внесено: кафедра метрології та безпеки життєдіяльності
(повне найменування кафедри)

Розробник (и) програми: К.Т.Н., доц. _____ С. В. Мінка
(посада, наук. ступінь, вчене звання), (підпис) (ПІБ розробників)

Розробник (и) програми: К.Т.Н., доц. _____ О.В. Крайнюк
(посада, наук. ступінь, вчене звання), (підпис) (ПІБ розробників)

Обговорено та рекомендовано до затвердження на засіданні кафедри Протокол № _____ від “ ” _____ 2018 р.
(номер) (та дата протоколу)

Завідувач кафедри Д.Т.Н., проф. _____ О. В. Полярус
(науковий ступінь, вчене звання) (підпис) (ПІБ завідувача кафедри)

Погоджено

Завідуючий кафедрою транспортних технологій
(назва випускної кафедри)

Д.Т.Н., професор _____ Є.В.Нагорний
(вчене звання) (підпис) (ПІБ завідувача кафедри)
“ ” _____ 2018 року
(день) (місяць) (рік)

Погоджено

Завідуючий кафедрою організації і безпеки дорожнього руху
(назва випускної кафедри)

Д.Т.Н., професор _____ І.С. Наглюк
(вчене звання) (підпис) (ПІБ завідувача кафедри)
“ ” _____ 2018 року
(день) (місяць) (рік)

Погоджено

Завідуючий кафедрою транспортних систем і логістики
(назва випускної кафедри)

Д.Т.Н., професор _____ П.Ф. Горбачов.
(вчене звання) (підпис) (ПІБ завідувача кафедри)
“ ” _____ 2018 року
(день) (місяць) (рік)

Погоджено

Декан факультету транспортних систем

(повна назва факультету, де читається дисципліна)
Д.техн.н., професор _____ Ю.О.Бекетов
(вчене звання) (підпис) (ПІБ декана)
“ ” _____ 2018 року
(день) (місяць) (рік)

© _____, 2018 рік

© _____, 2023 рік